

306.6
NG-D
1999

NGUYỄN ĐĂNG DUY

LỜI MỞ ĐẦU

Phật giáo du nhập và tồn tại ở Việt Nam cho đến ngày nay đã hơn hai nghìn năm. Trong hơn hai nghìn năm ấy, sự hoạt động của nó trong lòng người dân Việt (Kinh) để lại dấu ấn sâu sắc và biết bao tiếng nói văn hóa, góp phần hình thành nên những nét đặc trưng của văn hóa Việt Nam.

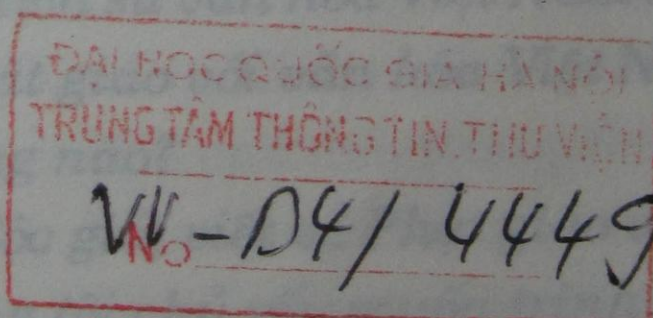
PHẬT GIÁO VỚI VĂN HÓA VIỆT NAM

Phật giáo của người dân Việt, được biểu hiện ra ý thức tư tưởng, quan niệm nhân sinh, đời sống chính trị, nếp sống đạo đức, đời sống tâm linh, quan niệm sinh tử, tục lệ tang ma, lễ hội, và một mảng lớn là Phật giáo để lại những gì trong văn học Việt Nam. Tất cả nổi lên trong lịch sử văn hóa Việt Nam có một cuốn sách riêng: Phật giáo và Văn hóa Việt Nam.

Cùng các bạn đọc giả, chúng tôi hy vọng rằng cuốn sách này sẽ giúp ích cho việc nghiên cứu và tìm hiểu về Phật giáo và Văn hóa Việt Nam.

Chúng tôi xin cảm ơn các bạn đồng nghiệp và gia đình đã giúp đỡ và động viên chúng tôi trong quá trình nghiên cứu và viết cuốn sách này.

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI - 1999

Mục lục

Lời mở đầu	5
Phần một	7
Sự du nhập và mở rộng Phật giáo ở Việt Nam.....	7
I - Việt Nam tiếp thu Phật giáo từ Ấn Độ trước khi tiếp thu Phật giáo qua Trung Hoa	9
II - Việt Nam tiếp thu Phật giáo qua Trung Quốc ..	17
III - Sự mở rộng Phật giáo thời Lý - Trần.....	37
IV - Sự mở rộng Phật giáo vào Đàng trong	47
1. Công cuộc mở mang bờ cõi Đàng Trong	48
2. Các chúa Nguyễn khuyến khích mở rộng Phật giáo	54
3. Sự phục hồi Thiền Trúc Lâm ở Đàng Trong	58
4. Sự mở rộng phái Thiền Lâm Tế ở Đàng Trong	63
5. Thiền phái Tào Động ở Đàng Trong	77
V- Sự mở rộng Phật giáo ở Nam bộ	79
Phần hai	94
Phật giáo với văn hóa hữu hình	94
I - Khái niệm chùa từ Ấn Độ.....	95
II - Ngôi chùa ban đầu ở nước ta	98
III - Chùa thời Lý - Trần	102
1. Ngôi chùa thời Lý	103
2. Ngôi chùa thời Trần	120
IV - Ngôi chùa thời Lê mạt	129
1. Sự phục hồi chùa ở thời Mạc	130
2. Sự hoàn thiện ngôi chùa nội công ngoại quốc:...	137

3. Tiếng nói kiến trúc mỹ thuật từ những ngôi chùa ngoài Bắc	146
4. Ý nghĩa thờ tự trong ngôi chùa nội công ngoại quốc	158

V - Ngôi chùa ở miền Trung	180
----------------------------------	-----

1. Vẫn tiếp tục dòng chảy văn hóa Đại Việt	180
2. Đặc điểm khác ở chùa tháp miền Trung	186
3. Sự thờ tự ở ngôi chùa miền Trung	192

VI - Ngôi chùa ở Nam bộ	202
-------------------------------	-----

1. Những đặc điểm bố trí kiến trúc	202
2. Sự thờ tự ở ngôi chùa Nam bộ	209
3. Tiếng nói kiến trúc mỹ thuật ở những ngôi chùa Nam bộ	216
4. Ngôi chùa Khơ me	220

Phần ba	231
---------------	-----

Phật giáo với văn hóa tinh thần	231
---------------------------------------	-----

I - Phật giáo với sự hỗn dung tín ngưỡng	232
--	-----

II - Phật giáo với quan niệm nhân sinh	247
--	-----

1. Con người hữu tình nhân sinh	249
2. Con người nghiệp kiếp	251
3. Con người bế khổ	252
4. Con người tu hành thoát khổ	254

III - Tư tưởng Phật giáo ở Việt Nam	265
---	-----

IV - Phật giáo với văn hóa chính trị	280
--	-----

1. Phật giáo đã góp vào nuôi dưỡng tinh thần bình đẳng	281
---	-----

2. Phật giáo với văn hóa chính trị thời Lý-Trần: ...	283
--	-----

3. Phật giáo trong công cuộc mở mang bờ cõi:	288
--	-----

4. Phật giáo ở Việt Nam thời cận hiện đại	293
---	-----

V - Phật giáo với văn hóa đạo đức	298
1. Đạo đức từ người tu hành	299
2. Phật giáo với đạo đức trong dân ta	302
VI - Phật giáo với đời sống tâm linh.	306
VII - Phật giáo với lễ hội	316
1. Lễ hội chùa gắn với tín ngưỡng cầu mưa cầu nước	317
2. Lễ hội chùa gắn với tín ngưỡng Quan Âm bồ tát	321
3. Lễ hội chùa gắn với tín ngưỡng thờ thần	324
4. Lễ hội chùa vùng quan họ Bắc Ninh.....	328
Phần bốn	336
Phật giáo với văn học	336
I - Văn học mô tả cảnh chùa, cảnh Phật	348
1. Cảnh chùa, cảnh Phật thời Lý.....	348
2. Cảnh chùa cảnh Phật thời Trần	359
II - Văn học với văn hóa chính trị	382
1. Văn học với thời cuộc chính trị.....	382
2. Văn học với tư tưởng đức trị.....	395
III - Văn học với triết lý về Phật	415
1. Phật là trở về tính không (vô sinh vô tử).....	418
2. Phật là hòa đồng với vật chất vật lý (vô cơ)	439
3. Phật - tâm	447
IV - Văn học với quan niệm tu Phật	465
V - Văn học với quan niệm sinh tử	494
Lời kết luận	506
Tư liệu tham khảo, trích dẫn	510